

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Ordinis Sacramento Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio XXV. Argumentum. Cùm duæ sint Subdiaconorum principales obligationes, Recitatio Divini Officii, atque observantia Castitatis, de prima agitur in hac, & in sequenti Decisione. Explicatur quid ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94570)

contrariam, affirmantem, quod Subdiaconus prædictus peccet mortaliter, amplectuntur fa-
 niores Theologi ex doctrina S. Thomæ in 4.
 dist. 24. artic. 3. Angelus Verb. Clericus. 8. Syl-
 vester eod. Verb. 2. Cajetanus 2. 2. q. 6. art. 2.
 Victoria de Ministr. Baptismi, q. 29. Navarrus in
 Man. cap. 25. num. 72. Lessius in 3. part. q. 64.
 art. 6. dub. 1. num. 10. Sæ Verb. Ordo. num. 31.
 & præter Toletum, Molanum, & alios Filiuc-
 cius tom. 1. tract. 1. cap. 6. num. 87. cum quibus
 sentio esse tenendum; siquidem nimis lacryma-
 bile est asserere officia Subdiaconi non esse tam
 Sancta, cum imò sint Sanctissima, ex peculiari
 Ordine Sacro emanantia, & tam proxima Sacro-
 sancto Eucharistiæ Sacrificio, ad quod celebran-
 dum Vasa Sacra ipse Subdiaconus cum materia
 panis, & vini Diacono porrigit, & aquam in Ca-
 licem infundit, sacris indutus veltibus cum ma-
 nipulo Epistolam cantat, & Patenam Sacram, in
 qua Sacratissima Hostia est reponenda, in manu
 sua tenet. Quomodo in hoc Subdiacono exis-
 tente in mortali peccato verificabitur id, quod
 scriptum est in Psal. 25. 6. *Lavabo inter innocen-
 tes manus meas, & circumdabo Altare tuum Do-
 mine?* Et illud: *Ego autem in innocentia mea
 ingressus sum?* ibid. Vers. 11. Nonne ablonum à
 pietate est, non dari præceptum, de his mini-
 steriis Sacris in statu gratiæ, & absque mortali
 culpa, conscientiam ministri aggravante, explen-
 dis? Nonne extat præceptum naturale sanctæ tra-
 ctandi res, & actiones Sacras, de quo S. Tho-
 mas in 4. dist. 5. q. 2. art. 2. quaestunc. 4. Igitur
 huiusmodi Subdiaconum reum esse culpæ mort-
 talis, ac Sacrilægum censeo, quotiescunque ali-
 quod ex officiis prænarratis in hac Decisione
 solemniter exercet, ut etiam de Acolythis in mor-
 tali servientibus dictum est supra in Decis. XX.

DECISIO XXV.

ARGUMENTUM.

Cum duæ sint Subdiaconorum principa-
 les obligationes, Recitatio Divini Of-
 ficii, atque obervantia Castitatis; de
 prima agitur in hac, & in sequenti
 Decisione. Explicatur quid sit Divi-
 num Officium? Modus illud recitan-
 di, & Quot nominibus vocetur? Plu-
 ra curiosa, sed utilia dubia de eo re-
 solvuntur: præsertim, An Officii re-
 citatio sit de Jure Divino, vel de Jure
 humano? Quando hæc coeperit in Ec-
 clesia? Breviarium à quibus sit com-
 positum, ac reformatum? Ad illud te-
 nentur Beneficiati, Professi, Monia-
 les, & Ordine Sacro initiati. Sed an
 hi omnes extra Chorum sub mortali?

SUMMARIUM.

- 1 Subdiaconorum obligationes duæ, Divinum
 Officium, & Castitas.
- 2 Officium Divinum quid sit?
- 3 Oratio Vocalis duplex, Publica, & Privata.
- 4 Officium recitandum est voce articulata.
- 5 Vox quanta esse debeat in Officio recitando?

- 6 Alternatim recitans Officium cum alio satis-
 facit.
- 7 Choro addictus non satisfacit si de per se so-
 lus recitet, & multo minus si nihil recitet.
- 8 Consuetudo Canonorum non recitandi of-
 ficiū in Choro cum Choro est abusus, nec
 salvat eorum conscientias.
- 9 Officium Divinum recitandum juxta formam
 ab Ecclesia præscriptam.
- 10 Officium Divinum pluribus nominibus nun-
 cupatur hic relatis.
- 11 Obligatio recitandi Officii an sit de Jure
 Divino, vel humano?
- 12 Argumenta, quod sit de Jure Divino.
- 13 Orare tenentur omnes fideles ex Præcepto
 Divino, & naturali.
- 14 Argumentum valet ab Etymologia vocabuli.
- 15 Officium Divinum est de Jure humano.
- 16 Collegiata Ecclesiæ Patavinae, in quibus abo-
 litæ est recitatio horarum Canoniarum.
- 17 Papa non potest dispensare contra Jus Di-
 vinum.
- 18 Navarrus, dum esset Scholaris, petiit di-
 spensari ab Officio Divino.
- 19 Officium quo ad debitum est de Jure Divino,
 quo ad ritum de Jure humano.
- 20 Papa commutat, non dispensat Officium Di-
 vinum.
- 21 Psalmodia in Ecclesia quando coeperit?
- 22 Officiorum antiquorum quinque diversa ge-
 nera. Et quæ?
- 23 Apostoli instituerunt septem Canonicas Horas
- 24 Alterne psalmorum recitationis in Choro
 quis Auctor?
- 25 Breviarium à quibus compositum?
- 26 Gloria Patri, &c. in fine uniuscujusque
 Psalmi quis ordinavit?
- 27 A Gregorio VII. prohibita Matutina brevia
 per annum.
- 28 Breviarium reformatum jussu Innoc. III.
 & Gregorii IX.
- 29 Restitutum à S. Pio V. Anno 1568.
- 30 Recognitum à Clemente VIII. & Urbano VIII.
- 31 Obligati quinam sint ad recitationem Bre-
 viarii?
- 32 Beneficiati tenentur quotidie solvere pen-
 sum Officii Divini.
- 33 Cardinalis non ordinatus an teneatur re-
 citare Breviarium?
- 34 Possessio beneficii requiritur pro recitatione
 Breviarii.
- 35 Beneficiati quando excusentur, vel non, à
 Breviario.
- 36 Beneficium tenue an obliget ad recitatio-
 nem Officii?
- 37 S. Pii V. Bulla circa restitutionem fructuum
 à beneficiatis.
- 38 Pensionarii non ordinati in Sacris tenen-
 tur recitare Officium B. Mariæ Virg.
- 39 Restitutio fructuum ob omissum Officium
 obligat in conscientia.

- 40 *Religiosi professi utriusque sexus obligati sunt ad dicendum Breviarium.*
 41 *Moniales etiam antiquitus recitabant Officium Divinum.*
 42 *Nocte an Regulares debeant ad Matutinum surgere?*
 43 *Professi in Sacris non ordinati, ac Moniales an extra Chorum obligati sint ad Divinum Officium? Rationes pro negativa. Resolvuntur num. 46.*
 44 *Argumenta pro affirmativa, quæ est verior.*
 45 *Consuetudinem obligare sub pœna peccati quatuor conditiones indicant.*
 47 *Praelati Regulares an dispensent Professos non ordinatos ab Officio?*
 48 *Ordinati in Sacris tenentur recitare Officium.*

ENucleatis Subdiaconorum Officiis, convenit explicare eorundem obligationes, quæ quidem in Ecclesia Latina duæ recensentur, Recitatio Divini Officii; & observantia Castitatis. De hac in sequenti loquimur; in præsentem autem de prima; circa quam examinabimus

- 1 Quid sit Divinum Officium, & quot nominibus appelleretur?
- 2 Institutio Officii Divini, & Horarum Canonicarum an sit de Jure Divino, vel Ecclesiastico?
- 3 Quis redegit in hanc formam Horas Canonicas?
- 4 Qui sint obligati ad Horarum Canonicarum recitationem.
- 5 Quo Jure Subdiaconi non habentes beneficium, nec non Diaconi, ac Presbyteri teneantur recitare quotidie Canonicas Horas?
- 6 Quando hi excusentur à prædicta recitatione?

Quod ad Primum. Horæ Canonicæ, seu Officium Divinum est Sacrificium laudis de fructu laborum Deo debitum ab iis, qui in sortem Domini sunt electi clara voce solvendum, certis circumstantiis, per Ecclesiam determinatum. Hæc definitio colligitur ex Clem. 1. de Celebrat. Missar. in qua ly Sacrificium stat loco generis, quia Sacrificium est omnis oblatio Spiritualis Deo facta, sive sit Missæ, sive Confessionis, sive dedicationis sui ipsius Deo, sive macerationis carnis in jejudio, aut disciplina, juxta illud: Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Psal. 50. 19. Dicitur laudis, nam in Divino Officio manifestantur virtutes, & excellentiæ Dei, testante Psalmista Imola Deo Sacrificium laudis. Psal. 49. 14. Dicitur De fructu laborum, quia Laus Deo redditur vel pura mente, ac spiritu; & hoc fit in Oratione mentali, quando fideles meditantur Divina mysteria, vel contemplantur attributa Divina, & excellentiam Majestatis Divinæ: vel cum voce, & lingua; & hoc modo laudatur Deus per Orationem vocalem. Hæc autem est duplex, Publica, & Privata. Illa est, quando cantantur, vel recitantur Divina Officia in Ecclesia per ejus Ministros; vel etiam si extra Ecclesiam, dummodo sint ejus Ministri in hac recitatione illam repræsentantes. Glossa in Clem.

Unica. in Verb. Orationes. De Reliq. & Vener. Sanct. Privata est, quando unusquisque pro se orat tanquam particularis, non nomine Ecclesiæ. S. Thomas 2. 2. qu. 83. art. 12. Igitur dictum est de fructu laborum, habita relatione ad Orationem Publicam, quæ fieri quidem debet corde, & spiritu, sed simul voce, & labiis per articulata verba, ut ait Glossa in d. Clem. 1. Verb. Fructuum laborum. De Celebrat. Missar. adeo ut qui est obligatus recitare Officium, non satisfaciatur, nisi recitet voce articulata, proferens verba ore, & labiis ad text. in cap. Nunquam. De Consecr. dist. 5. Dicitur Deo debitum ab iis, qui in sortem Domini sunt electi. Si enim Laici tenentur ex præcepto orare, ac Deum laudare, ut infra demonstrabimus num. 13. quanto magis Clerici, ac religiosi, qui ministerio Divino sunt addicti; de quibus proprium est, quod dixerat David: Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus ejus in ore meo. Psal. 33. 1. Dicitur clare voce solvendum: non quod sit necessarium alta voce clamare, vel cantare toties quoties recitatur Officium; sed ne hoc fiat balbutiendo, vel syncopando, & tanta voce, ut recitans seipsum audiat, d. Clem. 1. de Celebrat. Missar. cap. Dolentes. & ibi Glossa Verb. Studiose. eod. tit. Navarrus de Horis Canon. cap. 20. num. 14. Item, ut Clericus obligatus sciat, se non satisfacere, si illud tantum audiat, etsi auribus attentissimis; quamvis verum sit, quod qui horas Canonicas persolvit in Choro, vel privatim cum socio, satisfacit dicendo alternatim versus Psalmorum, ad versicula respondendo, ac Lectiones, Orationes, Capitula, & Responsoria audiendo, cum talis sit universalis consuetudo, ut notat Navarrus de Oratione cap. 10. num. 16. ea ratione quia ob unionem charitatis censentur unum corpus; imò si quis in Choro aliquos breves versus non dicat, puta dum interrogatur à Sacrista de aliqua re necessaria, non tenetur supplere; nisi notabilem partem omitteret, puta unum, aut plures Psalmos. Innocentius in cap. Dolentes. De Celebrat. Missar. Quapropter, qui addictus est Choro, tenetur recitare alta voce Officium in Choro simul cum aliis in Choro recitantibus; & non satisfacit obligationi, neque lucrari potest distributiones, si in Choro existens, Officium persolvat de per se submissa voce, ut ex Gaetano, & Navarro notat Marcellus Vulpes in Praxi cap. 51. num. 12. & multò minùs si sola præsentia stet in Choro nihil psallens; ut faciunt aliqui Canonici prætextu immemorabilis consuetudinis, quæ cum sit merus abusus non potest salvere eorum conscientias, prout pluries declaravit S. Concilii Congregatio, & præcipuè in Una Patavina die 17. Septembris 1667. quæ quidem declarationes leguntur extensæ apud mea Erotemata Ecclesiastica cap. 18. sub num. 17. & ratio redditur manifesta à Concilio Tridentino sess. 24. de Reform. cap. 12. Vers. Præterea; in quo cum dictum sit, quod illi tantum (distributiones) percipiant, qui statim horis interfuerint, statim explicans Concilium, quid sit statim horis interesse, subdit hæc verba: Omnes verò per se, & non per substitutos compellantur inservire, atque in Choro ad psallendum instituto, Hymnis, & Canticis Dei nomen reverenter, ac distinctè laudare. Dolendum valde de animarum perniciem tum hunc abusum sequentium,

tium, tum Prælatorum eundem eliminare non curantium. Ceccoperius *De Canonicis lib. 2. num. 117.* Et verba Bullæ 138. S. Pii V. relata infra num. 37. Tandem dicitur, certis circumstantiis per Ecclesiam determinatum; quia in recitatione Horarum Canonicarum servandus est modus, ordo, & ritus ab Ecclesia præscripti; non enim licet unicuique privato novam methodum recitandi Divinum Officium sibi præscribere; sed eam, quam Summi Pontifices approbaverunt, observare. Ceccoperius *de Canonicis d. lib. 2. num. 7.* & Gobat. *d. tract. 5. a. num. 597.* & seqq. alias oneri suo non satisfaceret, ut ex Bullis S. Pii Quinti, Clementis VIII. & Urbani VIII. in principio Breviarii impressis; & asserere, quod pro Officio longo satis sit recitare Officium breve, est opinio damnata ab Alexandro VII. die 18. Martii 1666. num. 6. Præter prædictas Bullas Pontificias habentur præcepta Ecclesiæ circa Divini Officii recitationem in cap. Presbyter. dist. 92. in cap. In die. De Consecrat. dist. 5. in cap. 1. & cap. Dolentes. de Celebr. Miss. & in Clem. 2. eod. tit.

Non est autem ignorandum, quod hæc divinarum laudum recitatio pluribus nominibus nuncupatur, videlicet: I. *Officium* ab efficiendo; quia Clerici illud quotidie tenentur efficere, id est exequi. Rabanus Maurus *de Institut. Cleric. lib. 1. cap. 32.* II. *Horæ Canonicae*, quia ad certas horas regulantur. Durandus *de Ritib. lib. 3. cap. 1.* Bissus in *Hierurg. Verb. Nomen Officii §. 3.* ubi refutat eos, qui dicunt, sic nuncupari, quia à Canonicis sunt recitandæ. III. *Breviarium*, nam Officium Divinum est breve, & admirabile compendium Sacra Scripturæ. Gavantus in *Rubric. Breviarii sect. 2. cap. 1.* Magrius in *Hierolex. Verb. Breviarium.* IV. *Canon*, quia sicut Vasalli Regibus, & coloni Dominis suis Canonem solvunt, sic Ecclesiastici Canonem Divini Officii quotidie Deo impendunt. Gonzalez in *Commentar. ad cap. Presbyter. 1. De Celebrat. Missar. num. 14.* V. *Pensum*, prout illud nominat Ivo Carnotensis Epist. 19. dicens: *Rare canonicum pensum determinatis horis solvere non valemus.* VI. *Cursus*, eo quia juxta cursum Solis, à quo horæ mesurantur, recitatur; ideo S. Macharius in sua Regula cap. 9. ait: *Cursum Monasterii super omnia diligas.* Et Venantius Fortunatus, qui florebat Anno 570. commendans Sanctos viros sui temporis in Divinis laudibus recitandis aliquid cecinit:

*Carmine Davidico Divina poemata pangens.
Cursibus assiduus dulces revolvit opus.*

Concordat eruditissimus Joannes Mabillon Monachus Benedictinus, qui post lib. 3. Liturgie Gallicane addit Disquisitionem *De Cursu*, id est, de Officio Gallicano, in qua num. 1. hæc ponit: *Hanc Disquisitionem inscribimus de Cursu Gallicano, quo nomine statas Ecclesiæ preces, quæ sub Breviarii nomine per singulos dies decurri, ac recitari debent, majores nostri solebant significare.* Hinc Gregorius Turonensis Antistes librum e suis unum, *De Cursibus Ecclesiasticis* inscripsit. VII. *Orarium*, videlicet ab orando, ut ex Gavanto observat Gobatus *d. tract. 5. num. 554.* VIII. *Officium Divinum* vocatur etiam *Psalmodia*, ut in Bulla Urbana in principio Breviarii Incipien. *Divinam Psalmodiam*, nec non *Psallentia* ut in d.

Verb. scribit Magrius referens hæc verba S. Damiani in Epist. ad S. Hieronymum: Peto etiam tuam charitatem, ut sicut à Rectore tuo Alexandro Episcopo nostro didicisti Græcorum psallentiam, ad nos dirigere tua Fraternitas delectetur. His adstipulatur Gonzalez in d. cap. 1. de Celebrat. Miss. num. 14. addens etiam ex antiquis Scripturis alia nomina, quibus Divinum Officium nuncupatur, nempe *Ordo psallentium, Collecta, Solemnitas, & alia ibi videnda.*

Quod ad Secundum. Non levis controversia est inter Theologos, atque Canonistas, An obligatio recitandi Divinum Officium Ecclesiasticis incumbens, sit de Jure Divino, vel humano? Plurimi infra citandi docuerunt, eam esse de Jure Divino, & eorum hæc sunt argumenta. Primo, quia de Jure Divino est consecratio Ministrorum Ecclesiæ per Sacramentum Ordinis, ut serviant Deo, & saluti populi fidelium vacent, ut pluries demonstratum est supra, probando omnes Ordines esse Sacramentum, & præcipue Decif. VI. & habetur expressum testimonium Divi Pauli Apostoli in illis verbis *Act. 20. 28. Attendite vobis, & universo gregi, in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit Sanguine suo.* Ubi Tirinus notat, per verbum *Episcopos* Apostolorum significasse *Presbyteros*, & sic omnes Ministros sacros. Sed pro hujus ministerii à Jure Divino instituti recognitione solvitur Canon recitationis quotidianæ Horarum Canonicarum, ut dictum est supra in *Verb. Canon.* Ergo sicut Ministerium est de Jure Divino, ita ejusdem Canonis impositio, ac solutio. Secundo, quia ejusdem Juris esse debet recitatio divinæ Laudis, quæ nunc fit in Ecclesia, ac erat illa, quæ olim fiebat in Lege Mosaica. Sed illa proveniebat ex præcepto Divino; ut legitur pluribus in locis Exodi, & Librorum Paralipomenon, sed præcipue 1. Paralip. 23. 30. ibi: *Levite vero stent mane ad confitendum, & canendum Domino, similiterque ad Vesperam.* Et de eorum personis videtur intelligendum id, quod ait David *Psal. 54. 18. Vespere, & mane, & meridie narrabo, & annuntiabo, & exaudiet vocem meam.* Ergo etiam in Ecclesia Catholica obligatio, quam tenent Ministri in sacris constituti recitandi Canonicas horas censenda est de Jure Divino. Tertio valet argumentum à minori ad majus. *Auib. multo magis, C. de Sacrosanct. Eccl.* Everardus in *Topicis Legal. loco 65.* Barbosa *loc 73.* ubi DD. Sed pro precibus coram Deo faciendis, & Orationibus recitandis extat præceptum Divinum, & naturale obligans omnes Laicos fideles, ut docent omnes Theologi, inter quos Azorius tom. 1. lib. 9. cap. 34. quest. 2. Baldellus in *Theolog. Moral. tom. 2. lib. 3. disp. 19. num. 10.* Matrius eod. tract. disp. 14. art. 1. Erotemata nostra cap. 16. de Oratione num. 4. Ergo multo magis idem præceptum Juris Divini esse debet afficiens ministros Dei, qui ejus servitio per ordinem sacrum sunt mancipati. Quarto hoc indicatur in *Psal. 118. Vers. 62. Media nocte surgebam ad confitendum tibi, & Vers. 164. Septies in die Laudem dixi tibi.* Item Apostoli, ac discipuli orabant hora tertia, quando in eos descendit Spiritus Sanctus. *Act. 2. 15.* Divus Petrus hora sexta Orationi vacabat. *Act. 10. 9.* Et ad Templum cum Joanne ascendit ad horam orationis

nocturnam.

nonam *Ad. 3. 11.* Et cur Apostoli elegerunt septem Diaconos, qui ministrarent mensis? Ecce: *Nos verò Orationi, & ministerio Verbi instantes erimus. Ad. 6. 4.* Et Quintò validum, & usitatum est argumentum ab Etymologia vocabuli. Abbas *conf. 82. num. 2. lib. 1. Barbosa text. & DD. cumulans loc. 44.* Sed horarum Canonicarum vocantur Officium Divinum. Ergo à præcepto Divino procedit obligatio illas recitandi quotidie, quæ Ministris sacris incumbit. His, & aliis rationibus ita tenent Abb. in *cap. 1. de Celebrat. Missar. S. Antoninus part. 2. tit. 9. cap. 12. §. 1. Angelus Verb. Horarum, qu. 6. Rosella eod. Verb. num. 13. Tabiena 15. qu. & Armilla n. 11. Cardinalis in Clem. 1. de Celebrat. Missar. & Turrecremata in cap. Presbyter, dist. 91.*

Contraria tamen sententia est communior apud Theologos, & Canonistas, qui tenent, ac docent, præceptum de recitandis horis Cononicis per personas servitio Dei mancipatas non esse Juris Divini, sed tantummodo Juris positivi Ecclesiastici; ea ratione quia neque ex Scriptura Sacra, neque ex Ecclesiæ traditione, neque ex Sanctorum Patrum testimonio colligitur, Horas Canonicas Jure Divino institutas fuisse: imò ob hanc causam vocantur communiter Horarum Canonicarum, quia per Sacros Canones præscriptæ, & ab Ecclesia ad laudandum Deum institutæ sunt; ut differit Gonzalez in *Comment. ad d. cap. 1. num. 17. de Celebr. Missar. & Azorius d. l. 10. cap. 1. quest. 7.* ubi relatis Laurentio, Rodolpho, & Joanne de Lignano celeberrimis Canonistis ita docentibus in *cap. Dolentes, de Celebr. Missar. & Sylvestro in Verb. Hora, quest. 8. num. 9.* respondet contrariis argumentis, dicens: Abbatem antesignanum opinionis contrariæ accipere latissimo modo Jus Divinum pro omni eo, quod habet aliquam relationem ad verba Scripturæ Sacræ, est non importent præceptum præceptum; prout sunt verba illa David, quibus ait, quòd septies in die precabatur, & quòd surgebat media nocte ad orandum; nam per ea narratur factum ab illo Rege, sed non constituitur Jus, aut præceptum; alioquin omnes Reges cogerentur id officii, ac muneris obire. His accedunt duo alia fortissima argumenta; quorum unum est, quòd si hæc Horarum Canonicarum recitatio esset de Jure Divino, non posset dimitti in Ecclesiis Collegiatis, in quibus aliquando instituta fuerat; ut considerant Salmanticenses in *Cursu Theologiæ Moralis tom. 4. tract. 16. de Horis Canonicis cap. 1. num. 33.* ubi DD. allegantur; subdentes, quòd nihilominus plurimæ reperiuntur Collegiatæ Ecclesiæ, in quibus cessat earundem Horarum Canonicarum recitatio, prout factum est in hac Diocesi Patavina, in qua octo ab hinc sæculis recitabantur horarum Canonicarum in Choro in Ecclesiis S. Thomæ de Curte, S. Fidentii de Meliadino, S. Mathæi de Vantio, S. Laurentii Consylvarum, S. Martini de Tribano, & S. Justinæ de Pernumia; quarum omnium Ecclesiarum Canonicatus antiquitus obligabant ad residentiam, & ad divinas preces in Choro quotidie canendas; nunc autem, ex abusu temporum, vocantur simplicia beneficia, & piscantur summa aviditate ab otiosis Clericis, absque ulla memoria antiquarum obligationum publicam Psalmody in iisdem Ecclesiis requirentium. Aliud argumentum est, quòd

si obligatio recitandi horas Canonicas esset de Jure Divino, nullus posset dispensari per Papam ab hac obligatione; siquidem Papa non dispensat, nec dispensare potest contra Jus Divinum, ut docent omnes Theologi, atque Canonistæ, quos citat, & sequitur Eagnanus in *cap. Perniciosam, num. 79. de Offic. Ordin. tom. 2. nec non in cap. Henricus, num. 30. de Clericis pugnant. in duell. tom. 6.* Sed sic est, quòd aliquando ex gratia speciali Papa dispensat cum aliquo Clerico obligato ad Horas Canonicas, ne ad earum recitationem teneatur; ut testatur Pyrrhus Corradus in *Praxi dispensat. Apostolicar. lib. 4. c. 2. num. 50.* ac etiam num. 58. ita dicens: Summus Pontifex potest per suam dispensationem excusare quem ab horis Canonicis, cum illæ sint jure humano præceptæ; ipseque Papa possit circa omne jus humanum dispensare, *cap. Proposuit, de Concess. Preb. & hoc idem scribit Navarrus cap. 11. de Oratione num. 31.* addens tamen, quòd hoc Papa vix facit; idque in se ipso expertum fuisse, nam cum studeret Tholosæ procuravit dispensationem ab Horarum Canonicarum recitatione, ut melius studio vacaret, sed eam obtinere non potuit. Hanc eandem opinionem tenet Gavantus in *Rubr. Brev. d. sect. 1. cap. 4. n. 1. Barbosa in Collect. DD. in d. cap. Presbyter. 1. de Celebrat. Missar. n. 16. & in cap. Dolentes, n. 13. eod. tit. atque Bonacina plurimos cumulans tom. 1. de Horis Canonicis disp. 1. quest. 6. punct. 3.*

In hac opinionum discrepantia placet mihi modus dicendi, quo usus est M. Antonius Cuchus in *Instit. Majorib. lib. 5. tit. 7. num. 5.* videlicet, debitum recitandi quotidie Divinum Officium esse de Jure Divino; modum autem & ritum illud recitandi esse de Jure Ecclesiastico; & sic concordantur supradictæ discrepantes opiniones. Ecce hujus Auctoris verba: *Utrum autem hoc pensum in horas prædictas sic partitum verè ex Divino præcepto sit, an id minus? non est certè, ut mihi videtur, facilis solutionis: quandoquidem doctissimi, iidemque valde religiosi viri, hac in questione disceptarunt: sed ego potius Sylvestrum sequor quòd scilicet obligatio statis horis, sic in septem intervalla distinctis laudes divinas canendi cum illis precibus, hymnis, & psalmis &c. à Patribus quidem antiquis in Ecclesia introducta sit, non tamen ex divino jure præscripta. Pensum autem Divini alicujus indefiniti Officii Jure Divino, & naturali præcipitur: Hinc est, quòd stylus Romanæ Curie observat, teste eodem Pyrrho Corrado d. lib. 4. de Dispensat. cap. 2. num. 50. & 58.* quodocunque contingat aliquem dispensari ab obligatione recitandi Divini Officii, eidem semper injungere, ut quasdam certas alias preces quotidie recitet, puta Officium B. MARIE Virginis, vel ejus coronam, aut quid simile, adeò ut nunquam tollatur debitum solvendum alicujus recitationis, sed commutetur in brevius, vel facilius.

Quò ad Tertium, in quo quaeritur, *Quis redegerit in hanc formam Horas Canonicas?* Præmittendum est, quòd Psalmody incepit unà cum ipsa Ecclesia tempore Apostolorum; siquidem eorum exhortatione non solum Clerici, sed etiam Laici ad fidem conversi congregabantur simul, die, ac nocte ad divinas Laudes psallendas, ut testantur omnes Sancti Patres antiqui, quos referunt Francolinus de *Horis Canonic. part.*

part. 1. cap. 2. Ceccoperius de Canonicis lib. 2. num. 4. & Gonzalez in Comment. ad d. cap. 1. de Celebr. Missar. num. 17. ubi ex Tertulliano in Apolog. adv. gentes in princ. & ex Eusebio in Hist. Eccl. lib. 3. cap. 26. referunt Plinium secundum Provinciam regentem in Oriente consuluisse Trajanum Imperatorem, quid sibi agendum de Christianis, qui *Dii sacrificare detrectabant*, & ceteros antelucanos ad canendum Christo faciebant, quod etiam notat Eminent. Card. Baronius, & Spondanus ejus Summator Anno 51. num. 20. ac Surius in Vita S. Huduvalis Archiepiscopi die 6. Junii col. 3. in fin. tom. 3. pag. 163. tergo. Hinc Joannes Mabillon in Disquisit. de Cursu Gallicano, §. 1. cum ponit post suam Liturgiam Gallicanam, refert libellum quemdam Anonymi pervertutum, tractantem de Cursuum Ecclesiasticorum origine, in quo quinque genera Cursuum, idest Divinorum officiorum habentur; *Unum Asiaticum*, quem institutum asserit à Sancto Joanne Evangelista; ejusque discipulo S. Polycarpo, primo Smyræorum Episcopo, quod deinde in Gallias fuit invecutum. *Alterum Alexandrinum* Auctore S. Marco Evangelista, & hoc transivit in Scotiam, & receptum in Monasteriis Lerinensi, & Massiliensi. *Tertium Orientale* à S. Athanasio adauctum, & à S. Marco decantatum in duodecim horas distinctum. *Quartum Ambrosianum*, seu Mediolanense, à S. Ambrosio pro usu Ecclesiæ suæ reformatum; & *Quintum Benedictinum*, quod per S. Benedictum pro suorum Monachorum usu, à Breviario Romano excerptum, statutum fuit; & ex his facile est colligere, quòd Horæ Canonice habuerunt exordium à Sanctis Apostolis à quibus fuerunt distributæ in horas nocturnas, & diurnas singulis earum assignatis psalmis, collectis, & Lectionibus, de quibus locutus videtur S. Clemens in Constitutionibus Apostol. lib. 8. cap. 30. &c. 40. teste eodem Gonzalez in d. cap. 1. de Celebr. Missar. num. 17. ubi subdit Polydorum Virgilium errasse, dum in lib. 6. de Invent. rer. cap. 2. scripsit, Breviarii dispositionem factam fuisse à Papa Pelagio I. per text. in cap. Eleutherius. 91. dist. idest Anno 555. siquidem Psalmodiam in Primis Ecclesiæ Sæculis, ut dictum est, fuisse usitatam testantur S. Cyprianus lib. 1. de Orat. Domin. S. Basilium tum in instit. Moral. tum in Regulis suis num. 37. & alii plures antiqui Patres apud d. Gonzalez num. 17. idemque advertit Magrius in Hierolex. Verb. Horæ Canonice. Imò Socrates Ecclesiasticæ Historiæ Scriptor Anno 430. lib. 6. cap. 8. alterni cantus originem tribuit S. Ignatio tertio post Divum Petrum Antiocheni Episcopo; etenim ibi scribit Ignatium vidisse aliquando Angelos hymnis alternatim decantatis Sanctam Trinitatem celebrantes; indeque canendi rationem, quam in illa visione animadverterat, Ecclesiæ Antiochene tradidisse; unde ista traditio ad omnes postea Ecclesias pervenit.

His stantibus, ut respondeamus Quæsito, opus est dicere id, quod legitur in Concilio Toletano VI. Can. 6. scilicet *longinquitate temporis sepe fieri, ut originis ratio non pareat*; nam sicut certum est, rationem divinarum laudum provenire ab Apostolis, earundem compositionem ex Psalmis, Hymnis, lectionibus, responsoriis, Doct. Clericali Tom. II. Lib. V.

versiculis, benedictionibus, absolutionibus, capitulis, invitatorio, antiphonis & collectis, seu orationibus (hæc enim omnia organizant Breviarii corpus) incertum est, quis fuerit proprius, seu primus Auctor; & magis verisimile est, ex cursu temporis à Summis Pontificibus supradictas omnes partes revisas, purgatas, & firmatas fuisse. Siquidem (ut subjungit Gonzalez in dist. cap. 1. de Celebr. Missar. num. 19.) Theodosius Imperator rogavit S. Damasum Papam Anno 368. circiter, ut Divinum Officium pro singulis horis in melius disponderet, qui hoc negotium commisit Divo Hieronymo, ob eximiam ejus Litterarum, ac linguarum peritiam. Divus Hieronymus Psalterium emendavit; Evangelia, & Epistolas distribuit; scripturasque pro qualibet Hora Canonica ordinavit, quod Opus S. Damasus Anno 382. approbavit, & in omnibus Ecclesiis observandum præcepit; addito; quòd in fine uniuscujusque Psalmi diceretur Versus Gloria Patri, &c. ut ipse Hieronymus exoraverat, prout ex ejus Epistola, quæ legitur in primo Tomo Conciliorum post illam S. Damasi, pag. mihi 707. Hanc ex Gonzalez observationem confirmat Magrius in Verb. Breviarium per hæc verba: *Certum est quòd ante Divi Hieronymi Lectionarium, nullus orandi methodus in Dei Ecclesia præscriptus erat*. Igitur primus, qui formam recitandi Horas Canonicas firmavit, juxta illam Divini Officii pensum solvi præcepit, fuit S. Damasus Papa; de quo etiam in libro Pontificali, de ejus Decretis d. tom. 1. Concilior. pag. mihi 705. legitur: *Hic constituit, ut Psalmi die, nocteque canerentur per omnes Ecclesias, quæ hoc præcepit Presbyteris, Episcopis, ac Monasteriis scilicet juxta dispositionem à S. Hieronymo factam, & ab ipso Damaso approbatam*. Successivè Gelasius Papa, post centum circiter annos; idest Anno 494. in Concilio Romano post approbationem Codicum Ecclesiasticorum Scriptorum, pro conscientie legentium securitate, confirmavit lectiones, quæ ex utroque testamento positæ sunt in Breviario legendæ pro tempore, ut patet in cap. Sancta 15. dist. Subsequenti postea sæculo S. Gregorius Magnus ejusdem lectiones, ac Breviarium revidit, purgavit, ac in meliorem formam recitandum proposuit, ut legitur in Bulla S. Pii V. Quod à Nobis, in principio Breviarii impressa, quod notat Gavantus in Rubr. Brev. sect. 1. cap. 2. num. 2.

Hæc forma Breviarii à S. Damaso constituta, & à Gelasio Papa, ac à S. Gregorio confirmata, servata fuit usque ad millesimum annum; sed tunc devotione agrotante, non pauci fuerunt, qui opinionem ab Alexandro VII. nostris temporibus damnatam invexerant, scilicet satis esse, ad solvendum Divini Officii debitum, recitare quotidie Matutinum breve, ut in die Paschæ, vel Pentecostes; quapropter contra illam decretum tulit Gregorius VII. Anno 1076. quod legitur in cap. in die, de Consecr. dist. 5. in quo præcepit, recitandos esse Psalmos prout in Breviario Romano præscriptos, tam in ferialibus, quam in diebus festis, proscripta antedicta ex tædio recitantium genita opinione. Fas est credere magis prolixam fuisse usque ad Gregorium VII. Breviarii formam, etsi quo ad Psalmos idem esset numerus, quem nunc observamus; nam notat Magrius in d. Verb. Breviarium; quòd Innocentius

centius III. anno circiter ducentesimo supra
 28 millesimum ordinavit ejusdem Breviarii reformationem, ac restrictionem circa preces, aut lectiones, quod opus assumpsit Aymonius Minister Generalis Ordinis Divi Francisci, quo completo, & in breviorum methodum redacto, Gregorius IX. illud approbavit, & unâ cum missali pariter reformato, ubique observari decrevit, ut ex Vivario de Veter. Mon. lib. 4. art. 4. ex Radulpho Tungrensi Propos. 7. & ex Wadingo Annal Minor. Anno 1244. refert supradictus Gonzalez ad d. cap. 1. de Celebrat. Missar. num. 19. & differit Magrius de Verb. Breviarium col. 1.

Tandem trium subsequentium sæculorum decursu, quibus Ecclesia Romana Breviario per Gregorium IX. constituto usa fuerat, multi irreperant abusus in publicis Precibus recitandis; præcipue in mutilatione Psalmorum, ac introductione ad Episcoporum libitum novarum lectionum; quibus corrigendis à Concilio Tridentino sess. 25. in fine, in Decreto de Indice Librorum, Cathéchismo, Breviario, & Missali requisitum fuit Romani Pontificis judicium, & auctoritas; quod exequens S. Pius V. tum Missale, tum Romanum Breviarium restituit, purgavit, ac ad legitimam formam reduxit. Anno 1568. prout in ejus Bulla Incipien. Quod à Nobis, impressa in principio Breviarii, in qua præcipit, ut in toto orbe servetur ab his, qui tenentur horas Canonicas recitare, alias muneri suo non satisfactoris; & omnibus jussit Prælati, ut hoc introducant tam in choro, quam extra chorum; permittendo tamen, ut Breviaria non Romana, antiquiora ducentis annis, computandis ab approbatione istius (si tamen ab initio pro illis obtenta fuisset licentia Apostolicæ Sedis) conserventur ad usum officii; ita tamen ut mutari possint in hoc Romanum, iis omissis, si Episcopus, ac Capitulum consentiant; & hoc ut tollatur varietas, & firmetur unitas orandi. Recognitum deinde fuit Breviarium Romanum Anno 1602. à Clemente VIII. quia
 30 ob incuriam Typographorum, & audaciam aliquorum erat aliquantulum depravatum; ac Urbanus VIII. Anno 1611. aliqua, quæ exruditate in Hymnorum metris ab elegantia deflectebant, castigari, poliri, vel ex integro condidit, itaut in præsentem habeamus Breviarium suis omnino numeris, ac perfectionibus absolutum, ut Bullis eorundem Pontificum Clementis, ac Urbani VIII. in initio ejusdem Breviarii post illam S. Pii V. impressis. De hac reformatione leguntur hi Versus:

Disposuit primum Damasus Breviarium At illud

Corruptum purgant Pontifices alii:

Restituit Pius: ac de Præcepto esse reussit.

Clemens, Urbanus denuo perpoliunt.

Quo ad Quartum: Requirenti, quinam sint obligati ad Horarum Canonicarum recitationem, responderetur, concordem esse Theologorum, atque Canonistarum doctrinam, quod tria genera personarum Ecclesiasticarum ad illam tenentur,
 31 nempe Clerici beneficiati, Religiosi professi, & Ordinibus sacris insigniti, nempe Presbyteri, Diaconi, ac Subdiaconi; de quibus omnibus breviter, quæ scitu necessaria sunt, hic tangemus.

Primo igitur Clerici beneficiati tenentur quotidie officium Divinum celebrare, vel publice in Ecclesias, si sint addicti alicui Cathedrali, aut Collegiata; vel privatim in domibus suis, si extra dictas Ecclesias sint investiti. cap. Presbyter. 91. dist. cap. 1. & cap. Dolentes. de Celebr. Missar. cap. Quia per ambitiosam. De Rescript. in 6. Concilium Lateranense sub Leone X. sess. 9. de Reform. Curie. §. Statuimus &c. & Constitutio 135. S. Pii V. quæ incipit: Ex proximo, publicata Anno 1572. Nomine autem beneficii veniunt Episcopatus, Canonicatus, Dignitates, Præposituræ, Parochiales, beneficia simplicia, ut sunt Clericatus, ac Præstimonium, nec non Capellanæ Ecclesiasticæ, idest auctoritate Episcopi erectæ, etsi sint manuales, ut latè differunt, ac demonstrant Baldellus in Theolog. Mor. tom. 2. libr. 3. disp. 23. Azorius libr. 10. cap. 3. Gobatus in Theolog. Experim. tract. 5. num. 572. ubi notat famosissimam Regulam, Beneficium datur propter officium. Salmanticenses in cursu Theol. Mor. tom. 4. tract. 16. de Hor. Canon. cap. 2. punct. 3. §. 1. & Diana Coordinatus tom. 3. tract. 6. per totum resol. 1. desumpta ex veteri
 33 part. 8. tract. 7. resol. 1. in qua disputat, an Cardinalis non ordinatus in sacris, & adhuc nullum habens beneficium teneatur pensum Officii Divini solvere?

Ut autem prædicti beneficiati, ratione beneficii obligati sint Horas Canonicas recitare, opus est, eos adeptos fuisse possessionem beneficii; vel per illos stare, si eam non susceperint; siquidem si nullo impedimento detineantur, sub
 34 jecti sunt huic obligationi; sed si impediatur lite, & non habeant moralem probabilitatem vincendi; requiritur enim vel pacifica possessio, vel moralis certitudo consequendi fructus. Sanchez in Consil. Mor. lib. 2. cap. 4. dub. 76. num. 10. Pellizzarius tract. 5. cap. 8. num. 195. Emin. Card. de Lugo Resp. Mor. lib. 5. dub. 5. num. 9. & Salmanticenses d. cap. 2. §. 3. num. 39. Quod si possidentes beneficia priventur fructibus absque eorum culpa ex inopinatis accidentibus furti, alluvionis, siccitatis, belli, aut similibus, pariter excusantur, prout supraci.
 35 tati DD. norant; qui advertunt aliter esse dicendum, si quis reciperet beneficium ex resignatione, reservatis omnibus fructibus resignanti. vel ex Statuto Ecclesiæ per duos, aut tres primos annos non lucraretur fructus, tanquam assignatos Fabricæ, vel aliis Præbendatis, quia sicut non esset excusatus à residentia, & aliis functionibus Ecclesiæ, ita neque à recitatione Divini Officii, ut latè ostendunt DD. quos citat, & sequitur Barbosa in cap. Dolentes. num. 9. de Celebr. Missar. Salmanticenses d. cap. 2. num. 44. & 45. Reginald. d. lib. 30. n. 30. & Bonacina de Hor. Can. disp. 1. q. 2. p. 4. n. 21.

Porro celebris est alia quæstio, quam Canonistæ, ac Moralistæ examinant, utrum teneatur Officium Divinum dicere, beneficium tene qui habet, ex cujus fructibus non sumit suam
 3 necessariam sustentationem? Alii enim negant, quorum antesignanus est Scotus lib. 10. q. 5. art. 3. Pellizzarius d. tract. 5. cap. 8. num. 187. & alii plurimi collecti per Salmanticense Collegium d. cap. 2. sub. num. 46. quod tamen eorum opinionem non approbat; sed contrarium firmat sub num. 48. & rectè quidem, nam sibi imputet qui

qui beneficium tenue acceptat; à quo, si causa penſi Officii Divini ſentit ſe gravatum, poteſt ſe exonerare, renunciando, & dimittendo prædictum beneficium; eſt enim lex & præceptum Eccleſiæ, quòd beneficiati ſive divites, ſive egeni recitent Canonicas Horas; à quarum recitatione ſi absque legitima cauſa infirmitatis, vel alterius Canonici impedimenti ceſſaverint, peccant mortaliter, & ad fructuum reſtitutionem tenentur, ut decernit Concilium Lateranenſe ſub Leone X. d. ſeſſ. 9. §. Statuimus; nec non Conſtitutio antedicta 135. S. Pii V. cujus verba hic me non piget tranſcribere, tanquam magiſtralia pro decidendis dubiis circa quantitatem fructuum ob non recitatum Divinum Officium reſtituendorum.

Nos huic rei (verba ſunt Bullæ Pianiæ) evidentiſſis, atque expreſſis providere volentes, ſtatui-
 37 mus, ut qui Horas omnes canonicas uno, vel pluribus diebus intermiſerit, omnes beneficii, ſeu beneficiorum fructus, qui illi, vel illis diebus reſponderent, ſi quotidie dividerentur: Qui vero Matutinum tantum dimidiam: qui ceteras alias horas, aliam dimidiam: qui horam ſingulam, ſextam partem fructuum ejus diei amittat; tametiſi aliquis Choro additus non recitans omnibus horis Canonicis cum aliis præſens adſit, fructusque, & distributiones forte aliter assignatas, ſola præſentia, juxta ſtatuta, conſuetudinem, vel alias ſibi lucificiſſe prætendat; is etiam præter fructuum, & distributionum amiſſionem, grave peccatum intelligat, ſe amiſiſſe. (Notent hæc verba, paveant, & reſipiscant Canonici, & Confessiarii abſolventes Canonicos, qui in Choro non recitant cum choro Horas Canonicas, & ob conſuetudinem putant ſola præſentia, vel de per ſe privatim recitantes ſuo oneri ſatisfacere.) Sequitur Bulla Piana: Item ille, qui primis ſex menſibus officium non dixerit, niſi legitimum impedimentum ipſum excuſaverit, grave
 38 peccatum intelligat amiſiſſe. At quicunque penſiones, fructus, aut alias res Eccleſiaſticas ut Clericus percipit, eum modo prædicto ad dicendum officium parvum B. Mariæ Virginis decernimus obligatum; & penſionum, fructuum, rerumque ipſarum, amiſſioni obnoxium. Hucusque verba Bullæ S. Pii V. ex quibus manifeſte apparet, beneficiarios non recitantes Divinum Officium, præter culpam mortalem, obligatos eſſe ad fructuum reſtitutionem; quam quidem
 39 ſacere tenentur, nulla Judicis ſententia expectata, ſed ut dici ſolet, in conſcientia, ut concorditer tenent omnes DD. quos citant, & ſequuntur Salmanticens. d. tract. 16. de Horis Canon. cap. 2. num. 53. inter quos Petrus Navarra de Reſt. lib. 2. cap. 2. num. 195. Layman lib. 4. tract. 2. cap. 5. num. 1. Filiucci tract. 28. cap. 10. q. 4. n. 311. noviffimè Gobatus tract. 5. num. 581. & ſeqq. apud quos DD. & præcipue apud Salmanticenses ventilantur nonnullæ difficultates circa prædictam reſtitutionem, quas ibi ſtudioſi poterunt videre, ut in caſu conſulendi beneficiatis contumacibus in officii recitatione, vel eos abſolvendi, non illaqueent ſuam conſcientiam, ſunt enim caſus, qui ſudare faciunt aut potius algere Confeſſarium, ut non ſemel ego expertus ſum in audiendis Confeſſionibus.

Secundum genus perſonarum Eccleſiaſticarum, quæ ad penſum Divini Officii quotidie
 Doct. Clericari Tom. II. Lib. V.

perſolvendum tenentur ſunt Religioſi profeſſi, utriusque ſexus, in Religione uſum chori habente, ut conſtat ex Clem. 1. de Celebrat. Miſſarum; & ex concordi Theologorum, & Canonistarum doctrina, quos allegat Rodriquez tom. 1. Q. Q. Regular. q. 42. art. 1. Miranda tom. 1. Manual. Præf. q. 37. art. 5. S. Antoninus 2. part. tit. 9. cap. 12. §. 3. Angelus Verb. Hora. num. 25. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 10. num. 7. & Diana part. 10. tract. 14. reſol. 3. quæ jacet in Coordinato ejus opere tom. 3. tract. 6. reſol. 19. quibus addo Gobatum d. tract. 5. num. 568. & Salmanticenses d. tract. 16. de Horis Canon. cap. 2. num. 9. qui omnes deducunt originem hujus obligationis ex antiquiſſima Eccleſiæ traditione, nec non ex Regulis, & Statutis fere omnium Religionum, quæ quotidie Horas diurnas, ac nocturnas pſallunt in Choro; ut conſtat ex uſu Religioſorum S. Marci Evangelistæ, & ex Philone probat Valdenſis tom. 3. tit. 3. cap. 122. num. 4. & 5. ac reſert Lezana in Summa tom. 4. Verb. Officium Divinum. num. 2. & de Monialibus habetur teſtimonium Divi Hieronymi Epist. 27. in qua ſcribit vitam S. Paulæ Romanæ, eamque tranſcribit Surius die 27. Januarii tom. 1. ubi pag. 226. col. 2. in fine de ea hæc dicit: Mane, hora
 41 tertia, ſexta, nona, vespere, noctis medio per ordinem (ipſa & aliæ Virgines apud illam conviventes) Pſalterium cantabant; nec licebat cuique ſororum ignorare Pſalmos. Idcirco non tam Monachi & alii Regulares, quàm Moniales debent diu, ac noctu Deum in Choro laudare. An autem teneantur, ſub medium noctis è ſtragulis ad Templi regulas, è lecto ad chori teſtum, ex cubiculi cula ad Dei aulam projici? Legendus Gobatus diſt. tract. 5. 42 num. 556. ubi reſert prædictas antitheſes à quodam, ut ait, indiſcreto Thomiſta reſtrictas contra non ſurgentes media nocte ad Matutinum, illasque retundit. Excipiuntur autem ab hac obligatione Chori, & Horarum Canonicarum Novitii, Converſi, Profeſſi ex diſputatione Pontificia uxorem ducentes, ejeſti in perpetuum à Religione, damnati ad tiremes non etiam Apoſtata, ſeu fugitivi; ut de omnibus rationem reddit, & DD. allegat Collegium Salmanticense d. tract. 16. cap. 2. num. 9. & 10.

Verum circa hoc ſecundum genus obligatorum ad Divini Officii penſum perſolvendum, famoſa eſt Quæſtio, & non levis difficultas, Utrum
 43 profeſſi non ordinati in Sacris; ac etiam Moniales teneantur ſub mortali recitare Horas Canonicas privatim, quando non acceſſerunt ad eas pſallendas ſeu dicendas in Choro? Pluries hanc quæſtionem tractavit, & pro utraque opinione Doctores innumeros retulit Diana variis in partibus reſolutionum ejus; quæ omnes ritum leguntur ſimul collectæ in opere Coordinato d. tom. 3. tract. 6. de Horis Canonicis Reſol. XII. XIII. XIV. XV. XVI. XVII. in quibus curioſus Lector reperiet quidquid tam pro, quam contra in hac controverſia allegari poteſt. Illi, qui eximunt ab hac obligatione Profeſſos ſacris non initiatos, atque Moniales, fundant ſe in eo, quòd nulla adeſt lex ſcripta de illa; ſed debitum hujus recitationis (ut ajunt) naſcitur ex ſola conſuetudine. At conſuetudo hæc non poteſt obligare ad culpam mortalem, quia in-
 R 2rodu-

troducta est ex sola pietate, ac devotione; ut salutare Virginem in meridie, ac vespere; jejuna-
re in eis vigiliis; & sicut horum omissio non
est mortalis, ita neque non recitatio officii extra
Chorum. Item consuetudo introducta ex er-
rore vel ignorantia, non est obligatoria. Ta-
lis est hæc, de qua agimus, nam invaluit apud
plurimos credentes ex errore, quod obliget
sub mortali; vel ex dictis Confessariorum igno-
rantium, quorum ingens est numerus, præci-
puè apud Moniales. Item ut consuetudo ob-
liget ad mortale, constare debet, eam expre-
se inductam fuisse cum obligatione huiusmo-
di; nam si dubitare contingat, amplectenda est
opinio excludens obligationem *l. Si Praeses, ff. de Pœnis, l. ea quæ, de Regul. Jur.* Has, & alias
rationes allegat Collegium Salmanticense *d. cap. 2. à num. 12. & seqq.* citans plures DD. hanc
opinionem probabilem asserentes, præter illos,
quos cumulat Diana in supra adductis resolu-
tionibus; & inter illos extat Caramuel in *Re-
gula D. Benedicti disp. 103. art. 2. resol. 8. num. 1358. Bordonus Var. Resol. part. 1. re-
sol. 30. num. 3. & Lezana d. tom. 4. Verb. Offi-
cium Divinum, num. 5.*

His tamen non obstantibus contrariam opi-
nionem, videlicet quod Professus, qui non sunt
in Sacris atque Moniales teneantur recitare pri-
vatum Divinum Officium, quod in Choro
non perfolverunt, tenet major, ac sanior
44 Theologorum numerus, quos longa serie cu-
mulat Collegium Salmanticense *d. cap. 2. num. 19. inter quos Pellizzarius tom. 1. tract. 5. cap. 8. num. 53. Reginald. lib. 18. num. 140. Tamburi-
nus de Jure Abb. tom. 2. disp. 10. quest. 1. num. 11. Suarez tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 27. num. 9. Sanchez Confil. tom. 2. lib. 7. cap. 2. dub. 3. num. 6. & 12. Baldellus tom. 2. lib. 3. disp. 22. num. 13. Donatus de Regularib. tom. 4. tract. 18. Quest. 8. & Quest. 9. & cæteris omis-
sis, ipse Diana Coordinatus d. tom. 3. tract. 6. in cit. resol. 12. & seqq. præsertim in resol. 16. de-
sumpta ex Vereri ejus opere part. 10. tract. 11. resol. 45. cujus quidem Dianæ opinio censenda est maximi ponderis, tum quia mature, ac
pluries trutinatus est utriusque Sententiæ fun-
damenta; tum etiam quia laxiorem elegit,
quando salva conscientia id posse facere putat;
cumque in præsentem teneat pro obligatione, de
qua disputat, dicendum est, eam solidioribus
inniti fundamentis. Hæc autem sunt. 1. Quia
obligatio recitandi Officium Divinum Professio-
rum Choro addictorum, ac Monialium est
onus personale, quod sequitur personam ubi-
cunque fuerit. 2. Quia obligatio recitandi in
privato est sequela recitandi in Choro; ergo
sequitur naturam illius. *cap. Accessorium. De
Reg. Jur. in 6. l. Cum principali. ff. eod. tit.* Si-
cut ergo Professus, ac Moniales obligati sunt sub
mortali recitare in Choro; ita si deficiunt in
eo, tenentur in privato. 3. Quia per profes-
sionem facti sunt Ministri Ecclesiæ ad orandum
Deum pro publicis ejus indigentis quoridie;
quod si omiserint facere in Choro, debent
privatim facere, ut suo muneri publico satisfaciant. 4. Quia consuetudo universalis est, ut
prædicti Professus, ac Moniales sint obligati sub
mortali ad recitandum in privato, quando non
id fecerint in Choro. Ergo tanquam lex est*

servanda, *cap. fin. de Consuet.* Quodd autem
hæc consuetudo sit cum obligatione sub poena
mortalis peccati, dignoscitur ex illis quatuor
conditionibus, quæ pro ejus cognitione assi-
gnantur à Bonacina *de Legib. disp. 1. qu. 1. punct. ult. §. 3. num. 21.* scilicet, si Superior redar-
guat, vel puniat eam non observantes. Si po-
pulus ob ejus violationem scandalizetur. Si
materia illius multum conferat ad bonum com-
mune. Si major pars Communitatis ita sen-
tiant. Hæc autem omnes conditiones concu-
runt in consuetudine, de qua loquimur, nam
Prælati increpant non recitantes Officium ne-
que in Choro, neque in privato; boni de hac
omissione scandalizantur; Ecclesia defraudatur
orationis illius auxilio; & in quacumque reli-
gione major pars tenet pro hac obligationi. 5.
Tandem quia hæc consuetudo est rationalis,
de re honesta, Juri Divino, ac naturali consona;
convenit enim, ut Deo pensum quotidianum
Horarum Canonicarum solvant, qui per Pro-
fessionem sive Masculi, sive Fœminæ sunt ejus
servitio consecrati, ut latius differunt tum
Donatus *d. quest. 8. & 9.* tum Salmanti-
censes *d. cap. 2. num. 19.* ubi firmant, ac te-
nent, peccare mortaliter tam Religiosum pro-
fessum, quam Monialem omittemtem reci-
tare privatim Officium, quo die in Choro il-
lud non dixerunt.

Nec subsistunt fundamenta pro contraria
Sententia allegata. Non illud, quod hæc con-
suetudo sit introducta ex sola devotione, ac
pietate; quia verius est, eam fuisse inductam
cum obligatione sub peccato mortali, ob illas
quatuor condiciones supra enarratas, quæ illam
comitantur. Non illud, quod hæc obligatio
provenerit ex errore, vel ignorantia, quia cun-
ctis præteritis Sæculis Sancti Patres, ac viri do-
ctissimi eam tradiderunt: imò quod hæc con-
suetudo non obliget ad peccatum, dici non
potest, nisi cum nota erroris, & ignorantie,
nam offendit principia Religionis nostræ, &
debitum, quod Deo est solvendum de jure Di-
vino naturali ab his, qui mancipantur ejus ser-
vitio; quapropter Donatus *d. tom. 4. tract. 18. quest. 9. num. 5.* cum demonstraverit, Monia-
les teneri privatim Divinum Officium recitare,
quando in Choro ipsum non perfolverint, sub-
dit: *Contraria opinio mihi videtur omni proba-
bilitate carere, ne dicam, quod sit temeraria, con-
tra communem, scandalosa, & odiosa saluti ani-
marum.* Eadem pleniori calamo scribunt Sal-
manticenses *dist. tract. 16. de Horis Canonicis
cap. 2. n. 19.* qui addunt *num. 20.* posse Præ-
47 latos Regulares aliqua vice ex iusta causa di-
spensare cum suis subditis professis, sed non
dum Sacris initiatis, ut non teneantur horas Ca-
nonicas recitare, cum in eis talis obligatio sit
una ex observantiis Regularibus, circa quas i-
dem Prælati possunt dispensare; quod affirman-
dum venit etiam de Abbatissis erga suas Moni-
ales.

Tertium denique genus Ecclesiasticorum, qui
adstricti sunt recitare quotidie Canonicas Horas, 48
censentur Clerici ad Ordines Sacros promoti, nem-
pe Subdiaconi, Diaconi, ac Presbyteri etsi nullum
habeant beneficium, neque alicui Ecclesiæ sint
deputati; tenentur enim ad eas statim, dum Ordi-
ne Sacro sunt insigniti, ut testantur omnes Theo-
logi

logi tam Scholastici, quam Morales, necnon omnes Canonistæ, & Summistæ. S. Thomas in *Quodlibet*, 6. q. 5. art. 8. Hostien. Jo: Andr. Abbas, & alii, quos citat, & sequitur Fagnanus in cap. Presbyter num. 15. de Celebrat. Missar. Suarez de Relig. tom. 2. libr. 4. cap. 16. num. 2. Lessius lib. 2. cap. 37. dub. 9. numer. 45. Castropalaus tom. 2. tract. 7. disp. 2. punct. 1. §. 1. Salmanticenses d. tract. 16. de Horis Canon. cap. 2. num. 3. Baldellus in Theol. Mor. tom. 2. lib. 3. disp. 21. num. 3. Azorius lib. 10. cap. 5. quest. 1. Donatus tom. 4. tract. 18. quest. 3. Gobatus in Experim. Theol. tract. 5. num. 559. & passim omnes. Ceterum à quo Jure imposita sit iisdem hæc obligatio? & quando ab eo eximantur, videbimus in sequenti

DECISIO XXVI.

ARGUMENTUM.

Examinatur difficilis illa Quæstio: Quæ lege ordinati in sacris obligati sint, ratione ordinis, recitare quotidie Breviarium? Referuntur quatuor opiniones. Prima, quæ refutatur ut falsa, quod nulla sit lex, & nulla obligatio. Secunda, quod hæc lex, sit Juris Canonici. Tertia, Consuetudinem immemorabilem, ac universalem esse legem constituentem hoc onus. Hæc est communior; idè prædicta Consuetudo probatur Historiis, Exemplis, ac Decretis per XVII. decursa sæcula. Quarta opinio, quæ magis arridet, quod ex Apostolorum præcepto, non scripto, sed traditione apud omnes invento, Ordo Sacer obliget ad Breviarium. Tandem recensentur, ac declarantur quatuor causæ ab hoc debito eximentes, Impotentia, Charitas, Metus, atque Dispensatio.

SUMMARIUM.

- 1 Obligatio Officii quo jure proveniat?
- 2 Antiquorum DD. opinio, quod à nullo jure. Sed est falsa.
- 3 Obligatio Officii an sit ex Jure Canonico? Rationes plures.
- 4 Presbyteri nomen comprehendit etiam Diaconos, & Subdiaconos.
- 5 Breviarium diversi ritus quando liceat recitare?
- 6 Basileense Concilium in quibus sit probatum?
- 7 Consuetudo universalis an obliget Subdiaconos ad Officiū?
- 8 Ordinati in Sacris deputantur Ministri ad Dei laudes celebrandas.
- 9 Consuetudo recitandi Officiū privatim ab ordinatis in Sacris probatur per omnia sæcula Ecclesie.

- 10 Angelus qui portabat Uvas modò acerbas, modò maturas, modò marcidas Clerico Officiū recitanti.
- 11 Psalmi omnes olim à Clericis memoriter retenti.
- 12 Pater noster ab aliquibus omittebatur in Officio.
- 13 Debet est verbum importans necessitatem.
- 14 S. Ludgeri recitantis Officiū devotio.
- 15 Itinerantes non excusantur à recitatione Officii.
- 16 S. Edmundus, cum esset simplex Presbyter Officiū recitabat.
- 17 S. Philippus Neri usque ad ultimum idem pensum Officii solvit. Idem faciebant Presbyteri Congregationis Oratorii.
- 18 Cornelii Mussi Episcopi Bituntini Synodus de recitatione, tum publica tum privata Officii.
- 19 Synodus Patavina Anno 1580. de eadem recitatione.
- 20 Baldi pulchrum dictum de reverentia debita Consuetudini.
- 21 Subdiaconi nescientes recitare Breviarium peccant mortaliter.
- 22 Consuetudo à quibus debeat introduci? Et quibus circumstantiis?
- 23 Civitates subditæ non condunt legem, sed consuetudinem.
- 24 Apostolicum Præceptum ex Traditione habitum est origo obligationis recitandi Breviarium.
- 25 Traditiones Apostolicæ tum quò ad fidem, tum quò ad mores; ac eorum Præcepta alia scripta, alia tradita.
- 26 Subdiaconi tenentur recitare Officiū ex Apostolorum præcepto.
- 27 S. Caroli præceptum ad Subdiaconos, de recitando Officio.
- 28 Synodus Farsensis, ac Toletana de eadem obligatione.
- 29 Causæ quatuor excusant à Breviario.
- 30 Impotentia tum Physica, tum Moralis eximens à Breviario, quæ sit?
- 31 Scrupulosi an sint obligati ad Officiū? Remedium S. Ignatii.
- 32 Impotentie ad Officiū multi relati casus.
- 33 Parochus quando possit cenare, & Officii recitationem omittere?
- 34 Charitas erga proximum quando excuset à Breviario?
- 35 Metus gravis eximit ab eodem.
- 36 Dispensare à recitatione Officii quis possit? Quando, & quomodo?
- 37 Censuris irretiti an teneantur Officiū recitare? Et an qui dubitant de sua sanitate.
- 38 Restitutio fructuum ob non recitatum Officiū quomodo facienda? Remissivè.